

„В тия дни, когато учениците се умножаваха, произлезе между елинистите ропот против евреите, задето вдовиците им не били пригледвани при разпределяне всекидневните дажби. Тогава дванайсетте апостола, като сви́каха цялото множество ученици, казаха: не е добре ние да оставим словото Божие и да се грижим за трапезите. Затова, братя, погрижете се да изберете измежду вас седем души с добро име, изпълнени с Дух Светий и с мъдрост, които ще поставим на тая служба; а ние постоянно ще пребъдваме в молитва и в служба на словото. Това предложение се понарави на цялото множество; и избраха Стефана, мъж изпълнен с вяра и Дух Светий, Филипа и Прохора, Никанора и Тимона, Пармена и Николая, прозелит от Антиохия, които поставиха пред апостолите, а те, като се помолиха, възложиха ръце на тях.“ (Деяния 6,1-6)

Какво означава да бъдеш дякон?

Дякон (от гр. *diakonos* - *служител*) е първата степен на свещенството, учредена още от самите апостоли (Дея. 6,1-6). Името идва от задълженията му като помощник по време на богослужението. Дяконът може да участва в съслужение със свещениците и епископите в тайнствата, обредите и богослуженията, без да има правото да ги извършва самостоятелно. Пряко е подчинен на епископа и свещеника.

Първоначално длъжността на дякона е била организационно-стопанска - състояла се е в грижа за издръжката на бедните и болните. В последствие (2-3 век), дяконите започнали да участват и при извършването на общественото богослужение и изобщо станали помощници на епископите и свещениците - грижили са се за реда в храма, помагали в олтара и могли да проповядват Евангелието.

Ръкоположението за дякон? (обяснение на обряда)

Самото ръкоположение се извършва след освещаването на даровете, когато епископът възглася: „И милостите на великия наш Бог и Спасител Иисус Христос да бъдат с всички вас“. Дяконът не извършва тайнството, само участва и помага в съслужението на епископите и свещениците. Поради това ръкоположението е след евхаристичния канон (освещаването на даровете). До тогава бъдещият дякон стои между вярващите от където е повикан за ръкоположението си. Това носи символиката, че дотогава е бил като тях, но вече е избран от Бога да бъде посветен на Него в определената му служба към църквата. Според Деянията на Апостолите, дяконът трябва да бъде „с добро име, изпълнен с Дух Светий и с мъдрост“ (Деян. 6,3). Тези качества се доказват хора, които познават бъдещия дякон.

Двама поддякони отиват към бъдещия дякон, хващат го за ръка („ще простреш ръцете си, и друг ще те опаше и поведе, където не щеш“ – Йоан 21,18) а другата си ръка слагат на рамото му, за да го преклонят в знак на смирение. Дяконът от иконостаса възглася: „Повели“ (заповядам) с обръщение към миряните, от които иска съгласие за ръкоположението. Когато поддяконите с бъдещия дякон стигнат до средата на църквата, втория дякон възглася: „Повелите“ с обръщение към свещениците, от които също иска съгласие за ръкоположението. Когато доведат ръкополагания до царските врати, протодяконът възглася: „Повели, преосвещени Владико“ за неговото съгласие с ръкоположението. Ако всички са съгласни въвеждащият дякон представя на епископа кандидата за ръкоположение в дяконски чин. След това протодяконът (свещеник) взима дясната му ръка и другия дякон (друг свещеник) лявата му ръка и след благословението от епископа, обикалят с него три пъти светия престол с целуването им на четирите ъгъла. Всяка

обиколка припомня дяконските задачи. Когато минават за първи път, певците пеят: „Свети мъченици, вие добре понесохте страданията и се увенчахте, молете се на Господа да помилва душите ни.“, защото мъчениците дават на ръкополагания чрез примера си, по какъв начин да опази вярата и чистотата си. На края на първата обиколка целува ръката, набедреника и дясното рамо на епископа, което означава благодарност към този, чрез който ще му бъде дадена Божията благодат. При втората обиколка певците пеят: „Слава на Тебе, Христе Боже, похвала на апостолите и радост на мъчениците, които проповядваха единосъщната Троица.“, което означава, че ръкополаганият ще проповядва Божието Слово. В края на обиколката ръкополагания пак целува ръката, набедреника и дясното рамо на епископа. При последната обиколка певците пеят: „Исаие, ликувай, Девицата зачена и роди Син Емануил, Който е Бог и човек. Изток е името Му, Него ние величаем, а Девицата ублажаваме.“, което припомня на ръкополагания, че Исус Христос се роди като Бог и човек за да ни спаси и заради човека основа свещенството и Църквата, за да служат за идването на Исус Христос между нас. Дяконът е този, който ще помага на хората, да го откриват всред тях и да го приемат.

В обяснението стигнахме до самото ръкоположение. То се извършва от епископа чрез възлагането на ръцете му и изричането на две осветителни молитви. Ръкополагането се извършва при десния ъгъл на олтара. Ръкополаганият пристъпва към дясната страна на престола и три пъти се покланя с думите: „Господи, помилвай мене грешния“ и коленичи на дясното си коляно, което означава, че приема първата степен на свещенството. Слага ръцете си на престола кръстообразно и главата си върху тях. Епископът поставя омофора си върху главата и благославя ръкополагания. След това полага ръцете си и казва молитва за освещения и в този момент дяконът е ръкоположен. Новоръкоположеният дякон ляга кръстообразно по лице пред солея с глава към олтара в знак на послушание и служение на църквата. Въвеждащият произнася велика ектения, в която се моли за новоръкоположения дякон. Епископът отново полага ръката си върху главата на новоръкоположения дякон и се моли.

Когато завърши молитвите си, повдига новия дякон, облича му далматика с думите: „Достоен!“ на което народът отговаря „Достоен!“, слага на лявото му рамо орар с думи „Достоен!“. Подобно се предава Евангелието и кадилницата. Новият дякон продължава литургията с просителната ектения.

автор: Ярослав Фогл

Библиография:

- СТАРОГОРОДСКИЙ, СЕРГИЙ. *Словарь библейского богословия. - Таинство Священства (рукоположение)*. Издаден през 1970 г., предоставен в сайта: www.liturgy.ru, 2002 и www.krotov.info, 1997 г., ползвания линк: <http://www.krotov.info/spravki/temy/r/rukopol.html>
- АРХИМАНДРИТ КОНСТАНТИН. *Пастирское богословие. - Лекция Седьмая: Таинство Священства*. Предоставен в сайта: Библиотека православного христианина: www.wco.ru/biblio/, 2006 г., ползвания линк: <http://www.wco.ru/biblio/books/pastbog1/main.htm>
- *Библия*. София: Синодално издателство, 1993 г.
- Чин ръкоположение за дякон